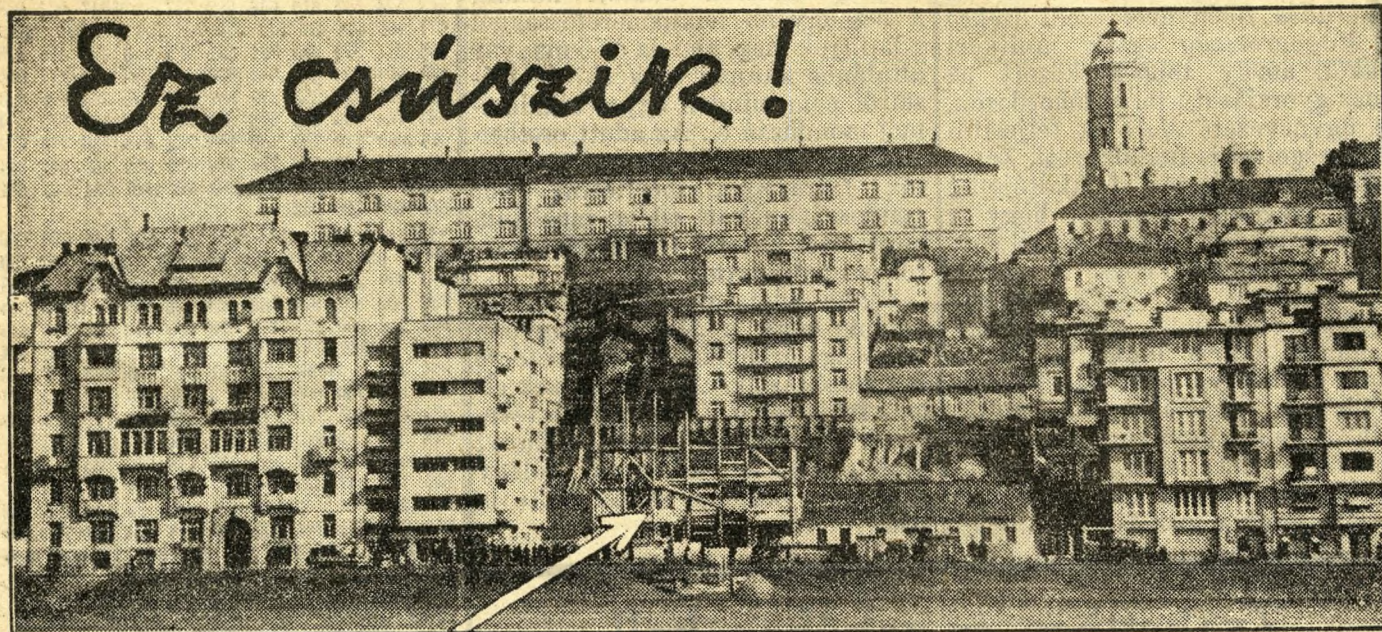

Egy süllyedő városrész regénye

A nyíllal jelölt ingatlan az Attila ucca 87. számú építkezés helye. Efölött látható a Logodi ucca 63. számú ház, efölött pedig a Lovas út 26—27. Ezek vannak legnagyobb veszélyben.

(A Magyarország tudósítójától.) A hegy lábát kiásták, hát megcsuklik a hegy, — így magyarázták ma délelőtt paraszti egyszerűséggel a Várhegyen épült új városrész süllyedésének okát. A kövek és téglák megmozdulása tényleg tragédia, rengeteg kárt jelent, sok család utolsó vagyona napról-napra romlik és szó szerint csúszik lefelé. Összeomlás fenyegeti az épületeket és vagyonekat.

Amikor a különböző hivatalokból összeverődött nagyszámú bizottság ma délelőtt járta a csúszó Várhegyet, egy síró úriasszony lépett izgatottan a bizottság tagjai elé:

— Uraim, néhány holmim még bentmaradt a házban és most nem engednek be értük.

Olyan a kép, mint földrengés, vagy tűzvész után a hirtelen kilakoltatott házak között.

A Várhegy házainak a tragédiája három egymásfölött emelkedő uccasort érint. A Vérmező mentén az Attila uccában kezdtek meg ennek az új városrésznek az építését. Aki végigmegy az Attila uccán, gyönyörű és hatalmas bérpaloták sorát láthatja. Az Attila uccában, a Várhegy aljában, az új bérpaloták között, két régi dűledező földszintes házacska maradt meg, a 85-ös és a 87-es számú. Több évtizedes házikók. És az utolsók között maradt házikó kezdte most ki az új városrész nemrég épült hatalmas bérpalotáit.

Az Attila ucca fölött emelkedik a Logodi ucca és efölött, a Várhegy oldalán, húzódik el a Lovas út. Ebben a két uccában néhány évvel ezelőtt építettek modern lakóházakat. Tulajdonosaik most egyebet se csinálnak, mint figyelik, hogy mennyit csúszik naponta a Várhegy.

„Bosszút áll” a régi vityilló a modern palotákon

Az új városrész építkezési földrengése tulajdonképpen akkor kezdődött, amikor 1935 szeptemberében az Attila ucca 87-es számú földszintes házikót a tulajdonosa lebontásra ítélte és modern bérpalota építésre határozta el. A tulajdonos gróf Schönborn-Wiesentheit Kelemenné. Megbízást adott a Sorg Antal építőipari rt.-nek egy hatalmas bérpalota építésére. A részvénytársaság megcsinálta a lakóház terveit és azután novemberben építési engedélyt kért. Ezt azonban nem kapta meg, csak lebontási engedélyt kapott a régi vityillóra vonatkozóan.

A múlt év november 15-én kezdtek meg az Attila uccában a földszintes kis ház lebontását. Ez de-

cember 15-ig tartott. Ugyanaznap mingyárt hozzákezdtek a földmunkák elvégzéséhez. Aznap erősen havazott és a hótakaró magasan megfeküdt az uccákat. Az építkezők arra számítottak, hogy kemény téllesz és ez majd elősegíti munkájukat. A hideg összefagyva tartja a földtömeget és így fel tudják majd húzni a falakat.

Az Attila uccában a telek egész szélességében leásták, körülbelül 12 méter hosszúságban. A legnagyobb mélység 3 méter 60 centiméter volt.

Az óvatos pallér már decemberben elköltözött

A pallér a régi lebontott házikó egy megmaradt részére építette az építési irodát, de már december 20-án táján észrevette, hogy elferdülnek az ajlók és nem tudja azokat becsukni.

Ugyanebben az időben az Attila ucca 85-ös, szomszédos és utolsónak maradt földszintes házikó oldal falán repedések mutatkoztak.

A pallér óvatos ember volt és azonnal kiköltözött az építési irodából. Veszélmeseinek látta a helyzetet. December 31-én aztán kihívták a kerületi mérnököt és megmutatták neki az Attila ucca 85. számú ház repedt falát és megkérdezték, nem tartaná-e szükségesnek a lebontását. A kerületi mérnök a helyszíni vizsgálat után közölte, hogy a ház már rég megérett a lebontásra, a tulajdonost több ízben felszólították erre, sőt kihágás címén meg is bírságotlították, de ő a lebontási határozatnak nem tett eleget. A városnak pedig nincs pénze a ház lebontására.

Január 3-án észrevették, hogy az Attila ucca fölött elhúzódozó Logodi ucca 63. számú ház mellett nyilvános uccalépcső támfalán repedés mutatkozik és végigvonul a ház kapuelőtti mozaiklapjain. A háztulajdonos kérelmét Kazinczy Gábor dr. műszaki főtanácsos jelent meg a helyszínen vizsgálat céljából. Azonnal elrendelte, hogy az Attila ucca 87-es számú telek középvonalára támfalat emeljének, még pedig bauxit-cementből és vasgerendákat is tegyenek bele. Kikötötte, hogy ez egy-két nap alatt megtörténjék.

A főváros: azonnal támfalat! — Támfal ma sincs

Január 12-én aztán a Közmunkatanács vette kezébe az ügyet és három nap múlva határozatot hozott, amelyben azonnali hatállyal elrendelte a

támfal megépítését és a sürgősségre való tekintettel a vasárnapi munkaszünetet is feloldotta!

A határozat után az Attila ucca 87-es számú telken felépítették a pincefalat és ahogy haladt az építkezés, olyan mértékben csökkent a Logodi uccában a földesúsás.

Január 20-án már azt remélték, hogy a veszélyeztetett házak megmaradnak a helyükön. Naponta mérték a földmozgást és az akkori mérések szerint egy nap alatt mindössze 0.9 milimétert csúszott a föld.

Miközben a környékbeli lakók nyugodtan aludtak, a Várhegy csúszása irányt változtatott. Az Attila ucca 87. számú háznál ellenállásra talált és ezért ferde irányban a szomszédos Attila ucca 85-ös számú ház felé kezdett csúzni. Ez a mozgás napról-napra gyorsult. A 0.9 miliméterről napi 1.8 miliméterre is.

Amikor már ilyen veszélyessé vált a helyzet, február 11-én a főváros elhatározta, hogy megépítteti az Attila ucca vonalától 13 méter mélységben az Attila ucca 85. és 87. számú telek középvonalán a támfalat, az gátat vet a csúszásnak. Ezt a biztonsági építkezést a főváros február 11-e óta nem végeztette el. Annyi történt azóta, hogy lebontották az Attila ucca 85-ös számú ház hátsó traktusát és kilakoltatták a veszélyeztetett környező házakat. Most aztán az a helyzet, hogy minél többet bontanak, annál jobban csúszik a talaj. Ma már naponta többet csúszik, mint régebben és előfordult, hogy egy nap tizszerannyit csúszott, mint régebben, azaz 1.6 centimétert.

A nagybeteg házak

Január 3-a óta az eddigi mérések szerint a Várhegy talaja összesen körülbelül 30 centimétert csúszott lefelé. A veszélyeztetett házakból 34 családot lakoltattak ki.

Veszélybe kerültek pedig a következő házak:

Logodi ucca 63., négyemeletes, tulajdonosa dr. Bárd Lászlóné. A ház 1931-ben épült, 18 lakója volt, a házat teljesen kilakoltatták. Most arról tanácskoznak, hogy esetleg elrendeljük a lebontását. Ez a ház közvetlenül az Attila ucca 87. felett van, a ház falai megrepedtek, a vakolat lehullt, olyan az egész, mint a háború alatt a bom-

BÉCSI VÁSÁR

1936 március 8-tól 14-ig.
mikai és mezőgazdasági kiállítás március 15-ig.

Közép-Európa nagy vására!

Kiállítók 13 államból
Vásárlók 72 országból

nélkül, vásárigazolvánnyal és útlevelel bárki át lépheti az osztrák határt. Csehszlovák átutazni nem szükséges. Jelentékeny menedéjkezdés a magyar, csehszlovák és osztrák vasutakon, a vasúti, valamint a légiforgalomban. Vásárlóvagyányt (—) és mindennemű felvilágosítást készséggel ad a

Tener Messe A. G., Wien VII.

mint az alant felsorolt tiszteletbeli képviselők:

Budapest: Osztrák követség mint konzuli hivatal.

V., Akadémia ucca 17.

Budapest: Osztrák Forgalmi Iroda, VI. Andrássy út 28.

Budapest: Abel Félix az Osztrák Külkereskedelmi Hivatal magyarországi kirendeltségének vezetője, VIII., Rákóczi út 7.

Budapest: Wagons Lits Cook S. A., Mária Valéria u. 1.

Budapest: Schenker és Társa, Nemzetközi Szállítmányozási Rt., V. Nádor ucca 26. Postafiók 55.

Budapest: Idegenforgalmi, Beszerzési, Utazási és Képzési Rt., (Magyar államvasuti hivatalos menetjegyiroda) V., Vigadó tér 2. Postafiók 169.

Budapest: MÁV. Hiv. Menetjegyiroda fiókjai:

Nádor ucca 18. I., Gellért tér 1. VII., Erzsébet kör-
15—47. VIII., Baross tér 17. Nyugati pályaudvar.

Keleti pályaudvar. VIII., József körút 50. V., Vil-

császár út 78. VIII., Baross ucca 1. VII., Erzsébet

tér 20. Corvin Aruház, VIII., Blaha Lujza tér 3.

II., Fő ucca 1. IV., Petőfi Sándor ucca 2.

41 67.

bázás után készült fényképeken a sérült házaké.

Logodi ucca 61., földszintes ház, tulajdonosa: özv. Turnovszky Dezsőné. A házat kiürítették.

Logodi ucca 59., földszintes ház, tulajdonosa: Bottka Józsefné. A házat kiürítették.

Lovas út 26—27., egyik traktusa kétemeletes, a másik háromemeletes. Új épület, tulajdonosa Kellermann László építész. Ebben a házban lakott Bornemisza Géza iparügyi miniszter is. A házat kiürítették.

Lovas út 25. szám, földszintes ház, tulajdonosa özv. Tötössy Edéné. A ház üres.

Lovas út 24. szám, földszintes ház. Tulajdonosa Preiszler-testvérek.

Attila ucca 87. szám. Ez az a bizonyos ház, ahol az építkezés megindulásával kapcsolatban megindult állítólag a Várhegy is. Tulajdonosa gróf Schönborn Wiesentheit Kelemenné.

Attila ucca 85. sz. földszintes ház, tulajdonosok a Telkes-örökösök. A házat kiürítették.

Az Attila ucca 89. sz. ház hátsó részét is veszélyezteteti a földesúsás, ez a ház Fenyő Gyuláné. Ugyancsak veszélyeztetett helyzetben van a Logodi ucca 57. sz. ház és az Attila ucca 83. sz. ház feletti támfalon keresztül a Logodi ucca 53., 51. és 49. sz. ház.

A károkért valakinek felelnie kell

A sok kilakoltatás miatt az érdekelt háztulajdonosok már eddig is érzékeny veszteséget szenvedtek. Ezenkívül az épületükön bekövetkezett rongálódások is sok kárt jelentenek. Végül a lakók hirtelen elköltözésének és új elhelyezkedésének hirtelen kiadásai is váratlan károkat idéztek elő. Mindezekért a károkért valakinek felelnie kell. De hogy ki felelős, azt ezidő szerint kétségtelenül nem tudja megállapítani senki.

A legerősebben érdekelt félnek, a Logodi ucca 63. számú kiürített és összedőlés előtt álló ingatlanok a tulajdonosa, ügyvédje, Huszár Andor dr. útján előzetes bírói szakértőszemlélt kért a bíróságtól annak megállapítása céljából, hogy van-e okozati kapcsolat az Attila uccai alsó ház bontása és a Logodi uccai felső ház sérülése között. Ez az eljárás folyik.

Az általános gazdasági következmény: a Várhegyen a telkek árai csökkentek!

Életveszély egyelőre nincs

Ma délelőtt a Várhegy Vérmező felőli csúszó oldalán a helyszíni szemlén résztvett Lamotte Károly alpolgármester, Király Kálmán, Morvay Endre, Wossala Sándor tanács-

nok, a rendőrség képviselői, a Vízművek, az Elektromos Művek és a Gáz-

művek vezetői, a Közmunkatanács
széről *Algyay Hubert Pál* alelnök,
Kaffka Péter főmérnök, továbbá a fő-
város által még tegnap az éjszakai
órákban szakértőkül felkért műegye-
temi tanárok: *Hülll Dezső*, *Sándy*
Gyula és *Mihalics Győző*.

Egész délelőtt tartott a szakértői
szemle. Délben 12 órakor a közpon-
városházán *Lamotte alpolgármester*
elnöklésével értekezlet vitatta meg,
hogy a közeli órákban milyen haté-
ségi intézkedésekre van szükség.

Az értekezlet után *Lamotte* alpo-
gármester a következőket mondotta
a Magyarországnak:

— A hegycsúszamlás okainak ki-
vizsgálására már régebben felkérte
a főváros *Jáky József* geológus
műegyetemi tanárt. Most azt kellett
megállapítani, hogy az összeropede-
zett házakat nem fenyegeti-e az ösz-
szedülés veszélye, nem kell-e esetleg
haladéktalanul lebontani ezeket a
házakat. Ennek megállapítására
Hülll Dezső, *Mihalics Győző* és
Sándy Gyula műegyetemi tanárt
kérte fel a város, akik ma délelőtt
részt is vettek a helyszíni szemlén.
Az értekezleten a szakértő műegye-
temi tanárok előterjesztették véle-
ményüket: a legsürgősebben folytat-
ni kell a már megkezdett támfal-
építkezéseket, életveszély egyelőre
nincs, az eddigi óvintézkedések meg-
felelőek; a házak haladéktalan le-
bontását nem tartják szükségesnek,
holnap délelőtt ismét megvizsgálják
a veszélyeztetett házakat, azután
foglalnak újból állást.

Az értekezlet, amelyen a főkapitány
képviselőjében *Peregriny Géza*
rendőrfőtanácsos is résztvett, elhatá-
rozta, hogy a rendőri kordonnal el-
zárt részben lakók számára a rendőr-
ség külön igazolványokat ad ki. Ed-
dig hét ház lakóinak a kilakoltatását
rendelték el. Az I. kerületi előljá-
rás ma egy nyolcadik ház: a *Logodina*
ucca 62. számú ház lakóinak a kilakol-
tatását rendelte el.